

SERİ B

CİLT XIII

SAYI 1

1963

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
DERGİSİ

ORD. PROF. DR. ING. FRANZ VON LOSIMFELDT HESKE

(1892 - 1963)

DR. SELMAN USLU

Almanya'dan gönderilen bir mektup Fakültemiz eski misafir öğretim üyelerinden Ord. Prof. Dr. Ing. Franz von Losimfeldt Heske'nin 7. Mart 1963 tarihinde vefat ettiğini bildiriyordu.

Fakültemiz Ormançılık Coğrafyası ve Yakın Şark Ormançılığı Kürsüsünü kuran ve bu kürsünün 1951-1955 yılları arasında müdürlüğünü yapan muhterem hocam

Heske'nin hayatı ve çalışmalarından burada kısaca bahsetmeyi bir vazife addediyorum.

Franz Heske 3.7.1892 tarihinde Frauenberg (Bohemya) de Prens Schwarzenberg'e ait malikânelerin Orman Genel Müdürü Dr. Ing. h. c. Franz'ın oğlu olarak dünyaya gelmiştir.

Lise tahsilini Çekoslovakyanın Budweis şehrindeki Almeta lisesinde yapmış ve 1911 senesinde mezun olmuştur. Daha sonra Viyana'da Hochschule für Bodenkultur'le ormancılık tahsilini ikmal etmiş ve geçmiş olduğu devlet imtibanlarını pek iyi derece ile vererek Dişi. Ing. akademik ünvanını almıştır.

1916-1918 yılları arasında Avusturya ordusunda İmparatorluk ve kraliyet Mühendis teğmeni rütbesiyle Dolomit cephesinde hizmet etmiş ve göstermiş olduğu yararlıklara karşılık altın bir madalya ile taltif edilmiştir.

1920 yılında Viyana Hochschule für Bodenkultur'de pek iyi derece ile doktorasını yaparak Dr. Ing. ünvanını almıştır.

1924 yılında Viyana Hochschule für Bodenkultur'de Amenajman üzerinde habiltasyon yapmak suretiyle Doçent olmuştur.

1919-1927 yılları arasında Prens Schwarzenberg'in Bohemya, Avusturya ve Almanya (Bavyera)'daki ormanlarında orman mühendisi olarak pratik sahada çalışmış ve daha ziyade Amenajman ve müşavirlik işleriyle meşgul olmuştur.

1927 yılında Oxford Üniversitesinde tropik ormancılık tahsili yapmıştır.

1928 yılında Viyana Hochschule für Bodenkultur'un müsaadesiyle Hindistan'da Tehri-Carhwal mıhraceliğinin ormancılık müşavirliğini yapmak üzere Hindistan'a gitmiş orada bulunduğu süre içersinde bir orman kanunu meydana getirmiş, ormanların işletilmesi için gereken plânları yaparak orman teşkilâtını organize etmiştir.

1925 yılından beri bulunduğu Oxford Üniversitesi Imperial Forestry Enstitüsünde Akademik orman memurlarının mesleki bilgilerini arttırmak maksadile açılan kursları idare etmiştir.

1929 yılında halen Doğu Almanya kesiminde kalan Dresden şehrindeki Technische Hochschule'nin bir Fakültesi olan Tharandt Yüksek Orman Mektebine Amenajman üersi ordinaryüsü olarak davet edilmiş ve Almanya'nın en eski akademik kürsüsü olan Cotta ve Judeich'in Klâsik kürsüsünü teslim almıştır. Daha sonra bu vazifeye ilâveten Orman Politikası Kürsüsünün idaresini de deruhte etmiştir. Bu kürsülerin idaresile birlikte, Saksonya ormancılık tecrübe istasyonlarının adı geçen kürsüleri ilgilendiren şubelerinin idaresini de üzerine almıştır.

1930 yılında Dresden yüksek orman mektebinde yabancı memleketler ve müstemleke ormancılık enstitüsünü kurmuş ve bu enstitüyü 1937 yılına kadar şahsi parası ile idare etmiştir.

1932 yılında Alman, İngiliz, Amerikalı ve diğer milletlere ait seçkin ormancıları etrafında toplayan ve kısa zamanda beynelmilel bir kıymet kazanan dünya ormancılığı dergisini tesis etmiştir.

1934 yılında Amerika hükümetinin ve Carl Schurz cemiyetinin daveti üzerine Amerikaya gitmiş orada devlet Reisi müteveffa Roosevelt'in ormancılık alanındaki reformları ile ilgili olarak ormancılık müşavirliği yapmış, Amerikada orman tahri-

batı, toprak erozyonu ve buna benzer problemleri tetkik etmiştir. Bu vesile ile orman sahipleri ve ormancı ilim adamları ile sıkı bir irtibat kurmuştur. Bilâhâre Amerikan ormancılarının talebi üzerine "Germany Forestry" Alman ormancılığı kitabını yazmış New-York ve Oxford'da neşretmiştir. 1934-1939 yılları arasında Amerikada kurmuş olduğu bağı devam ettirmiş ve sayısız orman sahibi ve ilim adamlarının Avrupadaki tetkik seyahatlerini müstakilen idare etmiştir.

1935 yılında Türk Hükümeti tarafından Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesinin organizesi için davet edilmişse de Dresden-Tharand'daki yabancı memleketler ve müstemleke ormancılığı enstitüsündeki işlerinin çokluğu sebebiyle bu davete icabet edememiştir.

1937 de Alman bankası, kereste ithalâtçıları ve bir Fransız gurubu nam ve hesabına Kamerun, İspanya Ginesi ve Fransız Afrika ekvatorunu, buralardan Almanya'ya yapılacak kereste ihracatı imkânları üzerinde tetkiklerde bulunmuştur.

1938 de ilim akademisininin daveti üzerine Roma da beynelmilel Volta kongresine "Afrika Ormanları" adı altında bir tebliğle iştirak etmiştir. Bilâhâre İtalya, Fransız, Libya, Tunus ve Cezayir Hükümetlerinin yardımıyla Tel ve Sahra Atlaslarında orman tahribatı ve toprak erozyonu problemleriyle meşgul olmuştur.

1940 da Hamburg Üniversitesi Fen Fakültesi Ormancılık İlimleri Profesörlüğüne tayin edilmiş ve evvelce Dresden-Tharand'ta kurmuş olduğu yabancı memleketler ve müstemleke ormancılığı enstitüsünü Hamburg belediyesinin büyük yardımlarıyla Reinbek'e nakletmiştir.

1943 de Atlas ve Kuzey Sahrada yapılan bir Hava fotoğrafı ekspedisyonuna iştirak etmiştir, bu ekspedisyonun gayesi renkli hava fotoğraflarının toprak ve vejetasyonu tesbitteki tatbik kabiliyetini tecrübe etmektir. İkinci dünya savaşını müteakkip Reinbek'deki Ormancılık Araştırma Enstitüsünün idaresini üzerine almıştır.

1931 de halen yayınına devam etmekte olan "Dünya Orman Atlas"ını kurmuştur.

1950 yılında Hamburg Üniversitesinin müsaadesi ve İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinin daveti üzerine Türkiye'ye gelmiştir.

1951 de Orman Fakültesinde Profesörler Kurulu Kararı ve İstanbul Üniversitesi Senatosunun tasdiğiyle Ormancılık Coğrafyası ve Yakın Şark Ormancılığı Kürsüsünü kurmuştur.

1951-1955 yılları arasında Ormancılık Coğrafyası ve Kurak Mıntıkalar ormancılığı derslerini vermiş bunun dışında memleket ormanlarını ve ormancılığını tanımak bakımından Trakya ve Anadolu'da muhtelif seyahatlar yapmıştır. Gerek Fakültemiz gerekse diğer Fakültelerde yapılan doktora ve doçentlik imtihanlarına iştirak etmiş. Ayrıca FAO nun Türkiye ve Roma'daki kongrelerine Fakültemizi temsilen katılmış ve tebliğler vermiştir. Fevkalâde hitap kabiliyeti sebebiyle konferanslarında daima geniş bir dinleyici kütlesi toplamıştır .

1954 yılında Ankara civarındaki Bala Devlet Üretme Çiftliğinde Türkiye'de ilk defa olmak üzere koruyucu rüzgâr şeritleri'nin proje ve hesaplarını yaparak bizzat tatbik mevkiine koymuştur. Bilâhâre Ankara-Orman Araştırma istasyonu tarafından teslim alınan bu tesisler ilgili müessesesece idare edilmektedir. Türkiye ormancılığı hakkında ki fikirlerini "Stepten Faydalanma" adlı Türkçe ve Almanca olarak basılmış eserlerinde bütün detayları ile görmek mümkündür.

Heske Orman Fakültesindeki çalışmaları arasında 1962 yılında halen yayınlanmakta olan Orman Fakültesi dergisini kurmuştur.

1955 yılı sonunda işlerinin çokluğu sebebiyle Fakültemizden ayrılmıştır.

1956 da Hamburg Üniversitesi ve Reinbek orman araştırma enstitüsündeki vazifesinden emekliye ayrılmıştır. Bunu müteakkip Liberya'ya seyahat etmiş ve orada tropik ormanların işletilmesi konusu ile meşgul olmuştur.

1957 de Habeşistan Hükümetinin daveti üzerine Addis Ababa'ya gitmiş ormancılık müşaviri olarak vazife görmüştür.

1958 de Habeşistan Orman Genel Müdürlüğü görevine tayin edilmiş ve ormancılığın organizasyonu ile meşgul olmuştur.

Heske'nin 150'ye yakın ormancılık ve arazi kullanma ile ilgili yazılmış eseri mevcuttur. Ana dili olan Almancadan başka İngilizce, Fransızca ve Çek lisanlarına vakıftır.

Heske'nin şimdiye kadar ki resmi görevleri ve üye bulunduğu teşekküller aşağıda verilmiştir;

- 1 — Hamburg Üniversitesi Fen Fakültesi Ormancılık Ordinaryüs Profesörlüğünden emekli
- 2 — Reinbek Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürü
- 3 — İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Coğrafyası ve Yakın Şark Ormancılığı Kürsüsü Müdürü
- 4 — Habeşistan Orman Genel Müdürü
- 5 — Oxford Üniversitesi Ormancılık Sosyetesinin fahri üyesi
- 6 — Birleşik Amerika Devleti Ormancılık sosyetesinin fahri üyesi
- 7 — Birleşik Amerika Milli Coğrafya cemiyeti üyesi
- 8 — Birleşik Amerika ormancılar cemiyeti üyesi
- 9 — Finlandiya ormancılık ilimleri cemiyeti üyesi
- 10 — Alman - Afrika birliği üyesi
- 11 — Alman ormanlarını koruma cemiyeti üyesi
- 12 — Federal Almanya kereste birliği şeref üyesi

**ANADOLU'DAKİ SEYAHAT
VE EKURSİYONLARA AİT RESİMLERİ**

1954 yılında Bergama civarında yapılan ekursiyon

1953 ve 1954 yılları Anadolu seyahatından iki ayrı resim

FAKÜLTELER MATBAASI
tarafından tabedilen
bu eserin baskısı
10 Ocak 1964
tarihinde bitmiştir.